

A PROJEKT PILOTTERÜLETEI

A POHORJEI LÁPRÉTEK

A Pohorje hegység Szlovénia északkeleti részében található. Geológiai szempontból a Pohorjet, többnyire szilikátos kőzetek alkotják. A talaj gyenge áteresztőképessége miatt a víz gyakran megáll, ennek következtében alakultak ki a kis tavakkal és lápi erdőkkel tarkított, helyenként tűzegi fenyesekkel övezett tőzeglápok. A Pohorje jellegzetes arculatát éppen az erdők adják. A sűrű pohorjei erdő, különböző madarak, például a siketfajd és a nyírfajd élőhelye. A pilotterület felülete 2.568 ha. A terület két részlegből áll: a Lovrenška jezera (Lovrenci tavak) és a Ribniška barja (Ribnicai lápok) szélesebb területe, valamint a déli részen, a Črno jezero (Fekete tó) és északon a Klopnovrška barja térsége.

A projekt keretén belül a Klopnovrška barja, a Javorski vrh és a Lovrenška barja térségében, a kivezető csatornák elgátolásával tervezzük a vízrendszer javítását. Ezáltal javul az aktív és átmeneti lápok állapota, valamint a nyírfajd és siketfajd élőhelyének minősége. A jobb vízrezsím következtében, erősen lelassul, sőt talán teljesen leáll a terepen a növényi burjánzás, gazdagodik a terület biotikai sokszínűsége. A terepen kiépített ösvények segítségével pedig csökken a turizmusnak az élőhelyekre gyakorolt negatív hatása.

ZELENCI

A Zelenci, a Száva Dolinka forrásaként ismert, 54 hektár kiterjedésű vizes élőhely a gorenjskoi Rateče mellett. Ennek a vizes élőhelynek a különlegessége és egyedisége a táji sokszínűség és komplexitás, hiszen kis területen forráshely, víz alatti forrásokkal tarkított tavacsok, vízszemek és kanyargó vízmedrek ugyanúgy megtalálhatók, mint az átmeneti és síklápok. A térség számos ritka és veszélyeztetett növény és állatfajta élőhelye. A térséget, a környező dombok záporpatakjai által szállított kavicsbordalékkal való eltömődés, az útépités által, a hidrológiai folyamatok megszakítása miatti kiszáradás és elgazosodás, valamint a vízminőség csökkenése is fenyegeti.

A hordalékkal feltölt folyómedret kitisztítjuk, és hordalékfogót alakítunk ki. A művelet megvalósításához a földterület egy részét meg kell vásárolni. Nyomon követjük a víz minőségének alakulását, és eltávolítjuk a növényzet egy részét. A térségben új gyalogösvényeket alakítunk ki, valamint a helyi lakosságot és a látogatókat folyamatosan tájékoztatjuk a Zelenci és a vizes élőhelyek fontosságáról.

A MURA HOLTÁGAI PETESHÁZÁNÁL

A Mura, a legnagyobb síkvidéki folyónk, a Dráva bal mellékfolyója. A Mura árterében

fennmaradtak az ártéri erdők, a mellékágak és a holtágak, valamint a kiterjedt vizes rétek. A ritka és veszélyeztetett élőhely típusok, valamint ritka és védett fajták miatt, a biotikai sokszínűség és természetvédelmi szempontból, ez Szlovénia egyik legfontosabb térsége.

A projekt keretén belül a kiszáradási és az elgazosodási folyamatokat kívánjuk lelassítani. Eltávolítjuk a felesleges növényzetet, javítjuk a hidrológiai állapotokat, és kifogjuk a tájidegen invazív halfajokat. Az érintettek körében, különböző akciókkal tudatosítjuk a holtágak és a biotikai sokszínűség jelentőségét, és ezáltal hozzájárulunk a természet megőrzéséhez.

GORNJI KAL

A pilotterület Bela krajina déli részében található, három tóka tartozik hozzá, a köztük lévő területeken mezőkkel, rétekkel, gyümölcsösökkel és erdős részekkel. Nyugatról kelet felé haladva, a Krivača és a Gornji kal követik egymást, míg a terület keleti peremén lévő Kršeljevec jelenleg teljesen kiszáradt és benőtte a növényzet. Régebben, Bela krajina minden falujában több tóka is volt, ezeket állatok itatására és mosásra használták, napjainkban viszont elsősorban, természetvédelmi szereppel bírnak. A két aktív tóka (Gornji kal és Krivača) a mocsári teknős és a kétélűtűk fontos szaporodási területe, valamint a nádi boglárka élőhelye.

A projekt keretén belül, a felújítással javítjuk a tókák hidrológiai állapotát és megtisztítjuk őket a túlburjánzott növényzettől. A Gornji kal tókából kihalásszuk és eltávolítjuk az invazív halfajokat (harcsákat). Az érintettek szemléletalakításával hozzájárulunk a térség biodiverzitásának megőrzéséhez.

PLANIK

A Planik, a Dobeno lábánál található, el-mocsarasodott karszti uvala (töbör sor), a Ručigajev studenec búvópatakkal. A völgybe (dolina) három patak érkezik, közülük az egyik a Ručigajev studenec. A víz, a völgy elején, vizes helyen, síklápon gyűlik össze, itt nő az egyik jelentős európai orchideafajta, a hagymaburok. A vizes hely környékén belterjes vizes rétek és erdő található. A Planik dolina veszélyeztetett lepkefajok, bogarak és denevérek, valamint két hűsevő növény, a kereklevélű- és hosszúlevélű harmatfű élőhelye. A hagymaburok termőhelyéről tervezzük a fák és a cserjék eltávolítását, és egy olyan működtetési terv elkészítését, amely ennek az orchideafajtanak, hosszú távon biztosítja a fejlődéséhez kedvező feltételeket. Mindebben szorosan együttműködünk a helyi lakossággal, elsősorban a földterületek tulajdonosaival, valamint a terület egyéb felhasználóival.

VRHE

A Slovenj Gradec melletti Vrhe település mellett, a Selčnica forráshelye közelében, több kisebb mocsaras terület van. A terület nagy részét mocsári erdő borítja, míg a kisebb tisztásokon, az állóvízben, az erdő nem fejlődött ki. Erre a területre, a jellegzetes síklápi növénytársulások jellemzők. A térségben, a tevékenységek, az erősen veszélyeztetett mocsári orchideafaj, a hagymaburok megvédésére irányulnak. A veszélyeztetett növényfajok közül itt még megtalálható a széles levelű gyapjúsás,

egy másik orchideafajta, a mocsári nőszőfű, a tarkaszurló és néhány sásfajta is.

A vízrendszer revitalizálásával javítani kívánjuk a terület hidrológiai állapotát, megtisztítjuk a benőtt területeket és bővítjük az erdőmentes mocsaras területeket. Külön hangsúlyt fektetünk a földterületek tulajdonosainak, a helyi közösségeknek és a nyilvánosságunk, a térség jelentőségével kapcsolatos felvilágosítására. Célunk, bemutatni a síklápi és a hagymaburok termőhelyein történő gazdálkodás bevált gyakorlatát.

A Szlovén Köztársaság Természetvédelmi Intézete pályázóként az alábbi partnereket kérte együttműködésre:

Kiadó: Zavod RS za varstvo narave | Grafikai tervezés és nyomtatás: Birografika Bori
Megjelent 2.000 példányban | 2011 májusa
www.zrsvn.si | www.wetman.si

A kiadvány „A szlovén édesvízi vizes élőhelyek védelme és működtetése - WETMAN» (LIFE 09NAT/SI/000374) című projekt keretén belül, az Európai Közöség LIFE+ pénzügyi eszköz támogatásával jelent meg. A szöveg nem szükségszerűen tükrözi az Európai Bizottság álláspontját.

WETMAN

LIFE 09NAT/SI/000374

A SZLOVÉN ÉDESvíZI VIZES ÉLŐHELYEK VÉDELME ÉS MŰKÖDTETÉSE

Szlovénia egyik leginkább veszélyeztetett élőhelyeit éppen a vizes élőhelyek képezik. **A szlovén édesvízi vizes élőhelyek védelme és működtetése - WETMAN** című projekt alapvető célja a hat kiemelkedő vizes élőhely felújítása és állapotának javítása.

A Pohorska barja, Vrhe, Planik, Zelenci és Gornji kal, valamint a Mura holtágai Petesházánál a Natura 2000-es terület részét képezik. A projekt céljai közé tartozik a tíz veszélyeztetett európai növény és állatfajnak otthont adó, a térségben jelen lévő élőhely típus megőrzése, állapotának javítása.

A projekt által megvalósuló feladatok: a hidrológiai viszonyok javítása, a túlburjánzott növényzet eltávolítása, valamint az invazív halfajok kifogása Gornji kal és a Mura holtágai térségében, célirányosan elhelyezett sátoósvényekkel a veszélyeztetett élőhelyek rongálódásának, valamint a veszélyeztetett fajták zavarásának megakadályozása Zelenci és a Pohorska barja térségében, elkészítjük a pilot területek irányítására vonatkozó irányelveket, és ezeket bevonjuk az ágazati tervekbe, amivel biztosítjuk a pilot területek fenntarthatóságát. A terepen folytatott tevékenységeket, nemzeti és helyi szintű tudatformálási akciókkal egészítjük ki.

A projekt megvalósítási időtartama 2011. 2. 1. – 2015. 2. 1. A projekt értéke 2.144.376€ és 50%-ban, a „LIFE + természet” program keretén belül, az EU támogatásával (1.072.188€) valósul meg.

A projektpartnerek: Szlovén Köztársaság Vízügyi Intézete, Szlovén Erdészeti Intézet, Szlovén Halászati Intézet, Ruše Önkormányzata, Kranjska Gora Önkormányzata és a Szlovén Rádió és Televízió.